

Ikuinen liitto

”Minä pidän voimassa liiton sinun ja myös sinun jälkeläistesi kanssa, ikuisen liiton sukupolvesta toiseen, ja minä olen oleva sinun Jumalasi ja sinun jälkeläistesi Jumala.” (1. Moos. 17:7.)

Avaintekstit:

- 1. Moos. 12:1-3;
- Room. 4:1-5;
- 2. Moos. 2:24;
- 5. Moos. 5:1-21;
- 5. Moos. 26:16-19;
- 5. Moos. 8:5;
- Matt. 28:10.

Minä näin taas uuden enkelin, joka lensi korkealla taivaan laella. Hänen tehtävänään oli julistaa ikuinen evankeliumi maan asukkaille, kaikille kansoille, heimoille, kielille ja maille.” (Ilm. 14:6.) ”Ikuisessa evankeliumissa” sana ”ikuinen” tarkoittaa sitä, että se on aina ollut olemassa, sitä, että Kristuksessa Jeesuksessa annettu lupaus oli olemassa jo ”ennen aikojen alkua” (Tit. 1:3).

Ei siis ihme, että Raamattu puhuu toisinaan myös ”ikuisesta liitosta” (1. Moos. 17:7; Jes. 24:5; Hes. 16:60, RK 2012; Hepr. 13:20), sillä evankeliumin ytimessä on liitto ja liiton ytimessä on evankeliumi: Jumala pelastavassa armossaan ja rakkaudessaan tarjoaa sinulle lunastusta, jota et ansaitse etkä koskaan voisi ansiollasi hankkia; vastauksena tähän rakkauteen sinä osoitat hänelle vastarakkautta ”koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi” (Mark. 12:30). Rakkaus tulee ilmi kuuliaisuutena hänen lailleen: ”Sitähän Jumalan rakastaminen on, että pidämme hänen käskynsä – –.” (1. Joh. 5:3.)

Tällä viikolla tarkastelemme, miten liitto ja kaikki siihen liittyvä tulee esiin Viidennessä Mooseksen kirjassa.

16.10. Polunkävijäpäivä
16.10. Kansainvälinen profetian hengen päivä
Tämä tutkistelu on sapatiksi 16.10.2021

LIITTO JA EVANKE- LIUMI

Kaikkialla Raamatussa liitto ja evankeliumi esiintyvät yhdessä. Ajatus liitosta oli olemassa jo ennen Israelin kansaa (esim. liitto Nooan kanssa), ja vaikka liittolupaus annettiin jo ennen kuin Israelin kansaa oli olemassa, se tuli näkyvästi esille Jumalan vuorovaikutuksessa kansansa kanssa alkaen heidän isistään, patriarkoista.

Alusta asti liiton keskeinen totuus oli evankeliumi: pelastus yksin uskosta.

Lue 1. Moos. 12:1-3; 15:5-18; Room. 4:1-5. Mikä oli Abramille (myöh. Abraham) annettu liittolupaus ja miten evankeliumi tulee siinä esille?

Abraham uskoi Jumalaa, uskoi Jumalan hänelle antamiin lupauksiin, ja niin hänestä tuli Jumalan edessä vanhurskas. Hänen vanhurskauttamisessaan ei ollut kyse halvasta armosta: Abraham pyrki pitämään oman osuutensa liitosta olemalla kuuliainen, kuten nähdään Morian vuorella (1. Moos. 22). Kaikki tämä, vaikka ”Jumala lukee hänen uskonsa vanhurskaudeksi” (Room. 4:5). Tämän takia Paavali käytti Abrahamia esimerkkinä siitä, mitä Jumalan antamien liiton lupausten varassa eläminen tarkoittaa.

Sama teema nousee esille läpi koko Raamatun. Paavali toisen esiin toisenkin kerran kirjeessään galatalaisille (3:6), jossa hän lainaa taas 1. Moos. 15:6 ajatuksia siitä, että Abrahamin usko luettiin hänelle vanhurskaudeksi. Paavali viittaa Abramille annettuun lupaukseen siitä, että hänen siemenensä kautta kaikki maailman kansat tulisivat siunatuiksi (Gal. 3:8, 9). Liittolupaukset annettiin kaikille, niin juutalaisille kuin pakanoillemkin, ”joilla on usko” (Gal. 3:7) ja jotka siksi vanhurskautetaan uskon kautta ilman lain tekoja – vaikka liitto kuinka velvoittaisi heitä noudattamaan lakia.

Silloinkin kun Jeremia puhuu uudesta liitosta, hän tekee sen lain viitekehyksessä: ”Tämän liiton minä teen Israelin kansan kanssa tulevina päivinä, sanoo Herra: Minä panen lakiini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä. Minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani.” (Jer. 31:33) Jeremia käyttää kieltä, joka heijastelee 3. Moos. kirjan sanoja: ”Minä vaellan teidän keskellänne ja olen teidän Jumalanne, ja te olette minun kansani.” (3. Moos. 26:12, RK 2012.)

Miten ajatus liitosta, jossa yhdistyvät laki ja evankeliumi, sopii Ilm. 14. luvun kolmen enkelin sanomaan?

LIITTO JA ISRAEL

”Ette te oman kuuliaisuutenne ja rehellisyytenne ansiosta pääse ottamaan haltuunne niiden maita, vaan Herra, teidän Jumalanne, hävittää nämä kansat teidän tieltänne niiden pahuuden tähden ja täyttääkseen lupauksensa, jonka hän valalla vannoen on antanut teidän esi-isillenne Abrahamille, lisakille ja Jaakobille.” (5. Moos. 9:5; ks. myös 5. Moos. 9:27.) Miten liittolupausten todellisuus ilmenee jakeessa?

Tässäkin tulee esille liittoon kuuluva armo: Jumala toimi heidän hyväkseen heidän jatkuvista virheistään huolimatta. (Näin armo toimii varmasti tänäkin päivänä.) Kaikki perustuu lupaukselle, joka esi-isille annettiin siitä, että Jumalan armo annetaan myös heidän tuleville sukupolvilleen.

Kun Mooses puhui kansalle, jolle liittolupaukset annettiin kokonaisuudessaan, hän usein viittasi liittolupauksiin, jotka annettiin patriarkoille.

Lue 2. Moos. 2:24; 2. Moos. 6:8; 3. Moos. 26:42. Mitä sellaista tässä sanotaan, joka paljastaa kuinka liittolupaukset toimivat?

Egyptistä lähtö, tuo suuri symboli Jumalan pelastavasta armosta, perustui myös liittoon, jonka Herra oli tehnyt heidän esi-isiansä kanssa. Ennen kuin liitosta hyötyvät olivat edes syntyneet, lupaukset oli jo tehty heidän hyväkseen. Ilman minkäänlaisia omia ansioita he saivat luvatus vapautuksen, jonka Jumala monien ihmeitten kautta toteutti.

Eikä tässä kaikki. He menivät Egyptistä – minne? Siinaille, jossa liitto heidän kanssaan saatettiin ”virallisesti” voimaan (2. Moos. 20). Keskeisenä liitossa oli evankeliumi ja laki, kymmenen käskyn laki, jota heidät kutsuttiin noudattamaan merkinä pelastavasta liitosta Herran kanssa, joka oli jo lunastanut heidät (evankeliumi). Viidennessä Mooseksen kirjassa heitä toistuvasti kutsuttiin noudattamaan lakia heidän osuutenaan liitosta, joka oli vahvistettu Siinailla.

Millainen rooli Jumalan lailla tulisi olla tänä päivänä meidän elämässämme, jotka olemme armosta pelastettuja? Miksi lailla on niin ratkaiseva merkitys kokemuksessamme Jumalan yhteydessä?

LIITON KIRJA

Vaikka ajatus liitosta (*b^eriṯ*), jolla kuvataan Jumalan suhdetta hänen kansaansa, löytyy kaikkialta Raamatusta, kyseinen sana esiintyy Viidennessä Mooseksen kirjassa niin usein, että kirjaa on alettu kutsua Liiton kirjaksi.

Katso 5. Moos. 5:1-21. Mikä katkelmassa osoittaa, kuinka keskeinen ajatus liitosta (*b^eriṯ*) on Viidennessä Mooseksen kirjassa?

Pian sen jälkeen kun israelilaiset oli vapautettu Egyptistä, Jumala vahvisti heidän kanssaan liiton Siinailla, juuri ennen kuin heidän oli määrä siirtyä luvattuun maahan. Sitten 40 vuoden kiertotien jälkeen, taas juuri ennen kuin heidän on määrä astua luvattuun maahan, joka oli keskeinen asia liittolupauksessa (ks. 1. Moos. 12:7; 2. Moos. 12:25), Herra antaa heille Mooseksen suun kautta uudestaan kymmenen käskyn lain. Näin hän korostaa, miten tärkeää myös heidän oli uudistaa oma osuutensa liitosta.

Jumala aikoi kyllä täyttää liittolupauksensa heitä kohtaan. Nyt heitä vaaditaan pitämään oma osuutensa sopimukselta: ”Hän ilmoitti teille liittonsa ehdot, kymmenen käskyn lain, jota teidän tulee noudattaa, ja kirjoitti käskyt kahteen kivi-tauluun.” (5. Moos 4:13.) Herra teki tämän aiemmin Siinailla ja nyt uudestaan Moabin maassa juuri ennen kuin heidän oli tarkoitus vallata maa, joka oli luvattu heille heidän esi-isiensä kautta jo vuosisatoja aiemmin osoituksena ikuisesta liitosta, joka on ollut voimassa jo ennen maailman syntyä.

”Ennen maailman perustamista Isä ja Poika tekivät liiton lunastaakseen ihmisen, jos tämä joutuisi saatanan valtaan. He olivat liittäneet kätensä yhteen ja juhallisesti luvanneet, että Kristus tulisi ihmiskunnan takaajaksi.” (5AO 381.)

Lue 5. Moos. 5:3. Kuinka ymmärrämme jakeen?

Mitä Mooses sanoi kansalle? Todennäköisesti hän korosti sitä, että heidän esi-isänsä olivat nyt poissa ja näiden saamat ihanat liittolupaukset kuuluivat nyt heille. Tämä saattoi olla Mooseksen tapa ilmaista, etteivät he saisi sotkea tätä asiaa, kuten edellinen sukupolvi oli tehnyt. Lupaukset (ja velvollisuudet) kuuluivat nyt heille.

HÄNEN ERITYINEN KANSANSA

Tämän päivän ihmisten on vaikea käsittää paljoakaan siitä, millainen muinainen maailma oli niihin aikoihin, kun Israel vaelsi erämaassa. Jos kokonaisia maailmanvaltoja on tullut ja mennyt niin, että niistä on jäljellä vain rauniot (jos niitäkään), mitä voisimmekaan tietää niistä monista pienemmistä pakanakansoista, jotka elivät samoilla seuduilla Israelin kanssa.

Yhden asian kuitenkin tiedämme: nuo kansat olivat syvällä pakanuudessa, he harjoittivat monijumalaisuutta ja joi-takin äärimmäisen alentavia tapoja, kuten lasten uhraamis-ta. Kuinka häpeällinen ja paha sellainen kulttuuri ja uskonto mahtaakaan olla, joka sallii tehdä tällaista omille lapsilleen, ja vieläpä jonkin jumalan nimissä!

Herra olikin toistuvasti varoittanut kansaansa seuraamas-ta sen ympärillä olevien kansojen tapoja. ”Kun tulette siihen maahan, jonka Herra, teidän Jumalanne, antaa teille, älkää ruvetko noudattamaan siellä asuvien kansojen iljettäviä ta-poja.” (5. Moos. 18:9.)

Herra oli kutsunut Israelin erityistä tarkoitusta varten. Ryhtymällä liittoon Jumalan kanssa, heidän oli määrä olla eri-tyinen kansa, joka toimisi todistajana maailmalle siitä ainoas-ta oikeasta Jumalasta, joka loi taivaan ja maan.

Lue 5. Moos. 26:16-19, RK 2012. Miten liittosuhde Ju-malan ja Israelin välillä on tiivistetty näissä jakeissa? Miten heidän uskollisuutensa liitolle tuli näkyä siinä, millaisia ihmisiä heistä tuli? Mitä voimme oppia tästä omaa elämäämme varten?

Mooses aloittaa nämä neljä jaetta sanoilla ”tänä päivänä” eli *juuri nyt, jälleen* Jumala käskee teitä tekemään nämä asiat (Mooses toistaa ajatuksen jakeessa 17). Hän oli käskenyt hei-tä toimimaan näin kaiken aikaa. Aivan kuin hän sanoisi, että heidän tulee sitoutua juuri tällä hetkellä uudelleen olemaan uskollinen, pyhä ja erityinen kansa, sillä sitä vartenhan he oli-vat liittokansana olemassa. He olivat ainoa kansakunta, joka kansana tunsu Jumalan ja totuuden hänestä ja siitä, miten hän halusi ihmisten elävän. Sen lisäksi, että heillä oli ”nykyinen totuus”, heidän oli määrä omalla tavallaan olla tuon totuuden ruumiillistuma siihen asti, kunnes Jeesus, joka itse on totuus (Joh. 14:6), tulisi.

Miksi ajatus Jumalaan ja hänen liittovelvoitteisiinsa si-toutumisesta on ajankohtainen meillekin?

MUITA KUVAUKSIA

Tieteellisessä raamatuntutkimuksessa on jo kauan tunnustettu yhtäläisyydet, joita löytyy Jumalan Israelin kanssa tekemän liiton ja muiden valtakuntien välisten liittosopimusten väliltä. Yhtäläisyyksien ei pitäisi hämmästyttää meitä. Herra vain toimi sellaisen asetelman kautta, jonka kansa saattoi ymmärtää.

Ajatus liitosta, osapuolten välisestä laillisesta sopimuksesta, johon kuului sääntöjä, määräyksiä ja ehtoja, voi vaikuttaa kylmältä ja muodolliselta. Vaikka tällaista elementtiä tarvittiin (Jumala on lainantaja), se ei riitä kuvaamaan sitä, miten syvän ja monipuolisen suhteen Jumala halusi kansaansa. Siksi Viidennessä Mooseksen kirjassa käytetään Jumalan ja Israelin välisestä liitosta muitakin kuvauksia, jotka lisäävät siihen uusia ulottuvuuksia.

Lue 5. Moos. 8:5; 5. Moos. 14:1 ja 5. Moos. 32:6, 18-20. Millaisia kuvauksia näissä raamatunpaikoissa käytetään ja miten ne auttavat paljastamaan, millaisen suhteen Jumala halusi kansaansa?

Lue 5. Moos. 4:20 ja 5. Moos. 32:9. Millaisia kuvauksia jakeissa käytetään ja miten nekin auttavat paljastamaan, millaisen suhteen Jumala halusi kansaansa?

Joka kohdassa on ajatus perheestä, joka on ihanteellisesti kiintymyssuhteista läheisin, tiivein ja rakastavin. Jumala on aina halunnut tällaisen suhteen kansaansa. Jopa silloin, kun se oli hylännyt Jeesuksen ristille, Jeesus sanoi ylösnousemuksensa jälkeen kahdelle Marialle: ”Menkää sanomaan veljilleni, että heidän pitää lähteä Galileaan. Siellä he näkevät minut.” (Matt. 28:10.) Myös ylösnousseena Kristuksena hän viittasi opetuslapsiin veljinään. Mikä esimerkki rakkaudesta ja armosta niille, jotka eivät ole sitä ansainneet. Tällainen Jumalan ja ihmiskunnan välinen suhde on ollut pohjimmiltaan aina: armoa ja rakkautta sitä ansaitsemattomille.

Millainen suhde sinulla on Jumalaan? Miten voit syventää suhdetta ja oppia rakastamaan häntä samalla ymmärtäen liittovelvollisuutesi totella hänen lakiaan? Miksi nämä kaksi ajatusta eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan täydentävät toisiaan?

KERTAUS

Lisäaineistoa: ”Orjuuden henki saa alkunsa siitä, että pyrimme elämään uskonnon lain mukaan yrittäen omassa voimassamme täyttää lain vaatimukset. Meillä on toivoa vain silloin, kun astumme Abrahamin kanssa tehtyyn armoliittoon uskomalla Jeesukseen Kristukseen. Evankeliumi, jota Abrahamille julistettiin ja jonka kautta hän sai toivon, on sama evankeliumi, jota julistetaan meille tänään ja jonka kautta me saamme toivon. Abraham katsoi Jeesukseen, joka on meidänkin uskomme perustaja ja täydelliseksi tekijä.” (EGW 6BC 1077.)

”Ennen maailman perustamista Isä ja Poika tekivät liiton lunastaakseen ihmisen, jos tämä joutuisi saatanan valtaan. He olivat liittäneet kätensä yhteen ja juhlallisesti luvanneet, että Kristus tulisi ihmiskunnan takaajaksi. Tämän lupauksen Kristus oli täyttänyt. Kun hän ristillä huusi: ’Se on täytetty!’ nämä sanat oli tarkoitettu Isälle. Sopimus oli täydellisesti täytetty. Nyt hän lausuu: Isä, se on täytetty. Olen tehnyt sinun tahtosi, oi Jumalani. Olen suorittanut lunastustyön. Jos sinun vaatimuksesi ovat täytetyt, ’minä tahdon että missä minä olen, siellä nekin, jotka sinä olet minulle antanut, olisivat minun kanssani’ (Joh. 19:30; 17:24).” (5AO 381, 383.)

Keskustelunaiheita:

1. Pohtikaa ajatusta siitä, että jo ennen maailman perustamista Isä ja Poika olivat tehneet liiton lunastaakseen meidät, jos ihmiskunta lankeaisi syntiin. Miksi ajatus on niin rohkaiseva? Mitä tämä opettaa siitä, kuinka paljon Jumala haluaa meidän pelastuvan hänen valtakuntaansa?
2. Millä tavoin meidän tulisi täyttää sitä roolia, jota muinaisen Israelin olisi kuulunut täyttää omiana aikanaan? Miten voimme oppia välttämään virheet, joita he tekivät?
3. Miksi evankeliumi ja sen lupaukset ovat niin keskeisiä asioita uudessa liitossa? Mitä tekstejä löydät Uudesta testamentista, jotka osoittavat, ettei lakia ja kuuliaisuutta laille lakautettu uudessa liitossa, kuten jotkut opettavat? Miksi luulet niin monien kristittyjen sanovan, että evankeliumi mitätöi tarpeemme noudattaa kymmenen käskyn lakia?